

TALABALARDA IJODKORLIKNI KASHF ETISH VA SHAKLLANTIRISH

Amirova S.F.

O'zDJTU talabasi

Ilmiy rahbar: Yuldasheva S.F.

Annotatsiya: *Ushbu maqolada ta'lim sohasida talabalarda ijodkorlikni shakllantirish yo'lida qilinadigan ishlar haqida so'z yuritildi. Metodlar, ta'lim uslublari, yo'nalishlar talabalar ongida ijodkorlik ruhini kashf etishga qaratiladi va nafaqat ularning hattoki jamiyat ravnaqi uchun ham katta muhim rol o'ynaydi.*

Kalit so'zlar: *metod, pedagog, ta'lim, ta'lim standartlari, huquqiy va me'yoriy usullar, kasbiy faoliyat, zamonaviy mutaxassislar, kommunikativ kompetensiyalar.*

Ta'lim sohasidagi davlat siyosatining bosh maqsadi bugungi ta'lim sohasini isloh qilish, milliy ta'lim tizimini jahon ta'lim standartlariga tenglashtirish, zamonaviy, yuqori malakali pedagog kadrlarni tayyorlashdan iborat. Respublikamiz ta'lim tizimida tub islohotlar amalga oshirilib, ta'lim jarayonini talaba shaxsiga yo'naltirish davlat siyosati darajasiga ko'tarildi. Mana shu siyosat natijasida shaxsiga yo'naltirilgan ta'limning huquqiy, me'yoriy asoslari ishlab chiqildi. Oliy ma'lumotli zamonaviy yosh mutaxassislar shug'ullanishga tayyor bo'lishi kerak, ijodiy yechimlarni talab qiladigan va ijodiy qobiliyatga ega bo'lgan yangi muammolar bilan o'z-o'zini rivojlantirishlari zarur. Agar chuqur bilimlar o'qitish uchun platformaga aylansa malakali mutaxassislarning yangi avlodi, ijodiy faoliyatiga aylanadi. Tramplin bu ularga kundalik faoliyatda afzallik beradi, shuning uchun talabalarning ijodkorligini shakllantiruvchi texnologiyalarni ishlab chiqish zarurati pedagogika universitetlari asosan muhim ahamiyat kasb etadi (Ormanova, va boshqalar, 2013). Ijodkorlikni shakllantirishga yondashuvli kognitivni o'z ichiga oladi:

-ta'lim darajasi va kommunikativ kasbiy faoliyat amalga oshiriladigan faoliyat darajasi.

-ta'lim darajasiga qaratilgan motivatsiyalangan bilish jarayoni. Ijodkorlikni shakllantirishning asosiy motivi, bu o'zgarishlarni anglash zamonaviy mutaxassisga qo'yiladigan talablar, uning asosi yuqori darajadagi professionallikka bo'lgan talab, til va kommunikativ kompetensiyalar. Ushbu bosqichda talaba o'zi bilan tanishishi kerak turizmni tashkil etish tizimi zamonaviy dunyoning tarkibiy qismlaridan biri, eng muhim usullaridan biri sifatida madaniy va milliy g'oyalar almashinuviga xizmat qiluvchi madaniyatlararo muloqot va madaniyatlararo muloqot an'analar, bu umuman to'liq shaxs shakllanishiga olib keladi. Boshqa davlatlar bilan tanishish, madaniyatlari, boshqa etnik guruhlar vakillarining paydo bo'lishi, shakllanishi va rivojlanishiga ta'sir qiladi chet tillari tilshunosligiga kognitiv qiziqish, taqqoslash samarasi esa o'z tillariga bo'lgan qiziqishni chuqurlashtiradi. madaniyati va tili, o'z etnosi, madaniyati va

yurtining munosib vakili bo'lish istagi bor. Turizm tabiat va madaniy an'analarni muhofaza qilishning samarali vositasidir, chunki ular resurslar bazasining asosi hisoblanadi. Bu sanoat xalqaro miqyosda. Turizmning maqsadlarini aniqlab, ularni asosiylariga qisqartirishimiz mumkin, ya'ni: gumanitar, ijtimoiy -siyosiy va iqtisodiy.

O'quv jarayonida talabalarning kreativligini rivojlantirishga xizmat qiluvchi ayrim metod va mashqlarni ko'rib chiqamiz.

Bahs-munozara metodi. O'quv guruhini ikki guruhga bo'lgan holda, biror mavzu bo'yicha o'zaro bahs, fikr almashinuv tarzida o'tkaziladi.

Rolli o'yinlar. Ishbilarmonlik yoki rolli (vaziyatli) o'yinlar – muammoli vazifaning bir turidir. Faqat bu o'rinda, matnli material o'rniga talabalar tomonidan rollar o'ynaladigan hayotiy vaziyat sahnalashtiriladi. Bosqichlari: vaziyatni tushuntirish, mos rollarni bo'lib berish, maqsad va vazifalarni tushuntirish; o'yin davomida talabalarning xatti-harakatlarini kuzatib borish; talabalarning xatti-harakatlari orqali ularga bilim olishlariga, ma'lum malaka va ko'nikmalarni egallashlariga imkoniyat yaratish; o'yin natijalarining tahlili; o'yin natijalarini real hayotiy hodisalar bilan taqqoslash.

Pinbord metodi. Bu metod aqliy hujum metodining bir ko'rinishi bo'lib, unda qo'yilgan muammoni hal qilish bo'yicha g'oyalar alohida qog'ozchalarda yozilib, doskaga mixlanib boriladi. Ikkinchi bosqichda esa, ular turli mezonlar bo'yicha sinflarga bo'linadi, saralanadi va muayyan tartibda doskada joylashtiriladi.

Ovozga qo'yish metodi. Dars davomida bahsli vaziyatni keltirib chiqarish; yuzaga kelgan bahs munozarani boshqarish maqsadida, bahs yuritayotgan tomonlarning fikrlarini guruh bo'yicha ovozga qo'yish; har bir fikr bo'yicha qarshi, rozi va betaraflarni aniqlash; tomonlarning dalillarini va fikrlarini tinglash; so'ng yana ovozga qo'yish; xulosalash.

Tadqiqot usuli. O'zlashtirish darajasining eng yuqori cho'qqisi; talabalarning olgan bilimlari asosida hali o'rganilmagan kichik bir muammo ustida yakka yoki birgalashib izlanish olib borishi; keltirilgan taxminni izlab topilgan dalillar asosida to'g'ri yoki noto'g'riligini tekshirish.

«Charxpalak» usuli. Mazkur metod guruhlarda ishlash usulining takomillashtirilgan ko'rinishi bo'lib, uning yordamida talabalar o'rganiladigan material bo'yicha ma'lum bilimga mustaqil ega bo'lish, jamoa bilan ishlash malakasini ega bo'lish, boshqalarni o'qitish, axborot bilan almashish hamda jamoa bo'lib qaror qabul qilish ko'nikmalariga ega bo'ladi.

Shuni xulosa qilish mumkinki, turli va yangi turdagi metodlar talabalar nafaqat ular balki yo'q katta va kichik o'quvchilar uchun ham katta ahamiyatga ega. Insonda ijodkorlikni shakllantiradi va rivojlantiradi. Sababi yangicha usulda o'tilgan metodlar talaba ongida yangicha fikrlar paydo bo'lishiga eshik ochib beradi. Ijodkorlikni shakllantirish inson hayotida jamiyat uchun ham foyda keltiradi. Har bir yurtning mashhurligi insonlar tomonidan taniladi. Yoshlar o'ylab topgan kashfiyotlar, ijodkorlik vatan ravnaqi uchun samarali kuch va vazifa hisoblanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Original Research Paper, Received May. 2018, Accepted July. 2018.
2. Received 11 June 2016, Revised 27 August 2016, Accepted 07 September 2016
3. Academic Research in Educational Sciences, 1 | 2022